

Aarene efter Kapitelstaksten. Nu skal jeg ganske vist indrømme, at efterhaanden som Udviklingen gaar fremad over hele Verden, udjævnes Priserne, saa at man ved Beregningen af Tienden nogenlunde staar ved den omtrentlige Værdi; men Kapitelstaksten veksler Aar for Aar, og det er dog ikke længere tilbage, end at vi kunne erindre den Tid, da Priserne paa Grund af Hungersnød og Misvækst i Landet vare saa højt oppe, at jeg tror, vi have haft Priser paa Hovedkornsorterne Rug og Hvede paa 30—40 Kr., og det vil dog vel ikke kunne nægtes, at det vilde være ubilligt, at Tiendeyderne skulde betale Afgift efter saadanne Forhold i de selvsamme Aar, hvor Misvæksten gjorde deres Høst daarlig. Vi have i den senere Tid, da man ved Kommunikationsmidlernes Udvikling forholdsvis let udjævner Høsten rundt omkring i Verden, flere Gange paa enkelte Artikler haft meget høje Priser paa Grund af mislykket Høst af en enkelt Kornsort, og derved er Ydelsen faktisk forøget. Man kan ikke sige, at en saadan Ydelse kan gaa ind som en fast Byrde paa Ejendommen.

Der næst er der et andet Forhold, jeg gerne vil pege paa, og som til Dels er fremdraget af det ærede Medlem for Ribe Amts 3dje Valgkreds (Busk). Ganske vist gaar Hensynet til Tienden ind under Køb og Salg af Ejendomme, men ikke med Tiendens fulde Værdi, fordi den er vekslende. Det er sandt, som der blev sagt, at for en stor Del af de tiendepligtige Landejendommers Vedkommende er det faktisk, at de gennem Sekler ere blevne i Familien, og her er det virkelig et Familietab, at man i sin Tid gik hen og forøgede den Byrde, der laa paa disse Ejendomme ved at hæve den for andre Ejendomme. I hvert Tilfælde kan man ikke for de Ejendommers Vedkommende, som bleve fri for Tienden, paastaa, at denne for dem alle er gaaet ind som en fast Indtægt i Kraft af Retten, tværtimod, det blev gjort ved et Magtbud, som en Plyndring fra Adelens, fra Godsejernes Side. Det blev fastslaaet for 200 Aar siden ved Christian V.s Danske Lov, og det var en ganske umaadelig Forøgelse af disse Ejendommers Værdi, at man fritog dem for Tiendeydelse. Disse Ejendomme ere endnu i Familiens Eje, og gennem Tidernes Løb er det umaadelige Værdier, der ere komne disse Familier til gode, og jeg synes, der er noget berettiget i at sige: I have vedblivende i Familien de Fordele, som denne

uretfærdige Lov giver eder. Den samme Familie vedbliver bestandig at nyde Fordele, uagtet den gennem Sekler har haft Lejlighed til at ophobe betydelig Kapital paa Grund af denne Lov. Det gælder Len og Stamhuse, som befinde sig i den samme Families Eje, og man kan faktisk paavise, at Indtægten er stadig til Stede og stadig stigende. Det forekommer mig, at der er ikke det samme Forhold for Tiendeydelsens Vedkommende som for andre Skatters Vedkommende. Det var kun det, jeg vilde tillade mig at henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa.

P. T. Nielsen: Ogsaa jeg beklager den Stilling, som den højtærede Finansminister og den højtærede Landbrugsminister indtage til dette Lovforslag, og særlig beklager jeg det for den højtærede Landbrugsministers Vedkommende, for det er jo sikkert saaledes, at han her i Tinget i hvert Fald hos Landborepræsentanterne nyder et godt Omdømme, og sikkert ligeledes nyder det samme gode Omdømme ude i Landet, ogsaa blandt dem, der repræsenterer det mindre Landbrug. Jeg frygter imidlertid for, at den højtærede Minister ved den Stilling, han indtager lige over for dette Forslag, vil bidrage noget til, at han sætter sin Popularitet eller sit gode Omdømme, hvad man nu vil kalde det, over Styr.

Blandt de Grunde, man særlig har givet for ikke at ville gaa med til dette Lovforslag, er den, at den nuværende Afgift er en Grundbyrde paa Ejendommene. Det sagde den højtærede Finansminister, og den højtærede Landbrugsminister sagde, at hvis det nu ogsaa var en Uret, saa var denne Uret udjævnet gennem Tiderne ved Køb og Salg, og begge vare enige om, at det Tilskud, der her var paatænkt, vilde komme Enkeltmand til gode, nemlig de nuværende Ejendomsbesiddere af den Samfundsklasse, her er Tale om. Men, maa jeg spørge, kommer ikke hver eneste Lov, der vedtages her i Tinget, Enkeltmand mere eller mindre til gode? Maa jeg spørge: Komme ikke de Lovforslag, Regeringen forelægger, f. Eks. for at forhøje Embedsmændenes Lønning, Enkeltmand til gode? Jeg kan derfor ikke indse, at det, at denne Lov vil komme en enkelt Stand til gode, naar det netop samtidig viser sig, at denne Stand trænger til Støtte, kan være Grund til at modsætte sig Lovforslaget. Man indrømmer jo dog, at Landbruget er trykket, og naar denne Lov da